

ضرورت تقنین برای اصل ۲۷ به منظور تعیین هویت مقام صالح در تشخیص دو تحدید مندرج در آن برای اینکه به بهانه تحدیدات حقوق و آزادی‌های عمومی تهدید نشود، مستند به قسمت اخیر اصل ۹ قانون اساسی، یک ضرورت تکلیفی و قانونی است، لیکن تاکنون ایفای به این اصل نیز به دلیل فقدان قانون به طور کامل محقق نشده است.

امیرالمؤمنین علی (ع) گسترده است؛ به ویژه منشور حکومتی حضرت به مالک اشتر که در آن انتقاد به حکومت از جانب مردم به عنوان یکی از حقوق سیاسی حاکمیت بر مردم شناسایی شده است.

مفهوم سیاسی اسلامی «النصیحه للائمة المسلمین» از عناصر گفتمانی حکمرانی اسلامی است و خیرخواهی مردم برای حکومت را تا زمانی معتبر می‌داند که با رغبت و شوق پیرامون زمامدار را بگیرند و مردم خواهان اعمال حق اعتراض خود باشند، یعنی همین رغبت و شوقی که حضرت از آن به عنوان شرط خیرخواهی یاد می‌کنند؛ لذا تعبیه بستر قانونی آن ناشی از حکمت در حکمرانی است و حضرت در ادامه، فقدان آن را سبب جایگزین شدن تصنع چاپلوسان به جای خیراندیشی ناصحان می‌دانند. بر مبنای همین آموزه علوی، عدم اجرای دقیق و کامل اصل ۲۷ تاکنون، هم حقوق ملت هم حقوق حاکمیت را نقض کرده است.

قوانین و مقررات موجود به ویژه قوانین عادی در قلمروی اصل ۲۶ شکل تنزل یافته‌ای از اجرای اصل ۲۷ قانون اساسی است؛ زیرا معترض باید دارای هویت حقوقی ذیل احزاب و اصناف باشد؛ به علاوه، بسیاری از کژکارکردی‌ها تحت نظام مناسبات احزاب از منظر و مرعای اصلاحی مغفول و مخفی می‌ماند.

با وجود اعتقاد و باور واقعی نظام جمهوری اسلامی ایران مبنی بر به رسمیت شناختن «حق اعتراض»، تاکنون مقام‌های صالح قانونی برای اخذ استفساریه از شورای نگهبان برای حدود و ثغور اصل ۲۷ اقدامی انجام نداده‌اند و این در حالی است که مطالبات مردمی مبنی بر رسمیت قانونی اعتراض در دوره‌های مختلف وجود داشته است و مقنن اساسی هم برای حسن اجرای قوانین، مقام صالح تعیین کرده است. ▶

اصل ۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

«در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می‌کند. (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْتِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ)».